

Tentissä saa olla mukana kirjoitusvälineiden lisäksi laskin.

1. Määrittele/selitä seuraavat käsitteet:

- a) aksiomaattisen järjestelmän L konsistentti laajennus
- b) rajoitettu propositiokaava
- c) argumentin epäpätevyys
- d) Modus Ponens
- e) deduktiolause
- f) ensimmäisen kertaluvun L -kielen hyvin muodostettu kaava

2. a) Osoita, että propositiokaava $((\neg p) \vee q) \Leftrightarrow (p \Rightarrow q)$ on tautologia, kun p ja q ovat propositiomuuttujia.
- b) Osoita turvautumatta totuustauluun, että propositiokaavoille A ja B pätee $A \equiv B$, kun

$$A = (((\neg p_1) \vee p_2) \Rightarrow p_3) \quad \text{ja} \quad B = (\neg(\neg(p_1 \wedge \neg p_2) \wedge (\neg p_3))),$$

missä p_1, p_2 ja p_3 ovat propositiomuuttujia.

3. a) Muunna perustellen propositiokaava $p \Leftrightarrow (\neg q)$ loogisesti ekvivalenttiin konjunkttiiviseen normaalimuotoon.
- b) Tutki, onko seuraava argumentti pätevä:

$$(p_1 \Rightarrow p_2), (p_1 \Rightarrow (p_3 \wedge p_4)), ((\neg p_4) \vee p_2); \therefore ((\neg p_2) \Rightarrow p_3).$$

4. Olkoon A, B ja C aksiomaattisen järjestelmän L hyvin muodostettuja kaavoja.

- a) Osoita, että

$$\{(\neg A \Rightarrow C), (B \Rightarrow (\neg A))\} \vdash_L (B \Rightarrow C).$$

- b) Osoita, että $\vdash_L (\neg\neg B \Rightarrow (\neg B \Rightarrow A))$.

5. Tarkastellaan L -kielen hyvin muodostettua kaavaa A ,

$$A = (\forall x_4)((\forall x_3)\neg(\forall x_2)A_1^2(x_1, x_2) \Rightarrow (\forall x_1)(A_2^2(f_1^2(x_2, x_2), x_4) \Rightarrow (\forall x_2)A_2^2(x_1, x_2))).$$

- a) Määrää kaavassa A kvanttorien vaikutusalueet ja selvitä, mitkä muuttujien esiintymät ovat vapaita ja mitkä sidottuja.
- b) Onko termi $f_2^2(x_3, a_1)$ vapaa A :ssa muuttujan x_2 suhteen? Entä muuttujan x_1 suhteen?